

TALOUSARVIOALOITE 1133/2001 vp

Määrärahan osoittaminen työeläkkeen pohjaosan kaksinkertaisen leikkauksen kompensatioon

Eduskunnalle

Edellinen eduskunta on käsitellessään hallituksen esitystä HE 148/1998 vp edellyttänyt selvitystä ns. kansaneläkkeen pohjaosan kaksinkertaisen leikkauksen kohteeksi joutuneista eläkkeensaajista. Nykyinen sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on mietinnössään StVM 22/1999 vp todennut, että pohjaosan ns. kaksinkertainen leikkaus ei ole hyväksyttävä, ja edellyttänyt selvitystyön jatkamista ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymistä. Viimeksi joulukuussa vuonna 2000 eduskunta edellytti, että hallitus etsii toteuttamiskelpoisen vaihtoehdon kansaneläkkeen kaksinkertaisen leikkauksen kompensoimiseksi. Ratkaisun tulee valmistua siten, että sen toteuttamisesta tehdään päätös vuoden 2001 aikana.

Pohjaosan kaksinkertaisen leikkauksen kohteeksi joutuneita eläkeläisiä on vielä noin 120 000. Heidän määränsä vähenee noin 500 hengellä vuodessa. Leikkauksen kohteeksi joutuneista valtaosa on ollut kuntien, valtion ja yksityisen sektorin pienipalkkaisia työntekijöitä, kuten siivoojia, linja-auton-, raitiovaunun-, veturin- ja työkoneenkuljettajia ja niiden korjaajia, apuhoitajia ja lääkintävahtimestareita, sihteereitä ja konttoristeja, mielisairaanhoitajia, aputyöntekijöitä rakennustöissä, postinkantajia, keittäjiä ja keittiöapulaisia, myyjiä ja maanviljelijöitä jne. Suurimpia ammattiryhmiä ovat opettajat ja sairaanhoitajat.

Monet heistä ovat joutuneet sairauden tai työttömyyden vuoksi ennenaikaiselle eläkkeelle. Toisten jatkaessa työelämässä täydellä palkalla

työpaikan terveydenhuollon etujen piirissä ja ammatissaan edeten ovat monet nuorena työkyvyttömyyseläkkeelle joutuneet koettaneet selviytyä perheensä elättämisestä ja usein suurina jatkuvista sairauskuluista enintään 66/60 prosentin eläkkeen turvin. Osalla taas on aiemmin ollut työn raskaudesta johtuva alempi eläkeikä.

Kun vuoden 1996 alusta kansaneläkkeen pohjaosaa alettiin asteittain leikata, muutettiin työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovitusääntöä siten, että 1.1.1996 tai sen jälkeen eläkkeelle jääneille ansioeläke myönnettiin täytenä, koska heille ei enää myönnetty kansaneläkkeen pohjaosaa. Aiemmin eläkkeelle jääneille uutta yhteensovitusta ei tehty, vaikka heiltä alettiin leikata pohjaosaa niin, että vuoden 2001 alusta alkaen se on kokonaan poistettu. Tätä ei voi pitää oikeudenmukaisena lainmuutoksena, vaikka se ei koskekaan kaikkein pienimpiä eläkkeitä saavia. Pienten eläkkeiden saajien aseman parantamiseksi tärkein keino on jatkaa kansaneläkkeen tason korottamista.

Pohjaosan kaksinkertaisen leikkauksen korjaamiseksi tulee yhteensovitus tehdä uudelleen. Kaikilla kaksinkertaisen leikkauksen kohteeksi joutuneilla ansioeläkettä ei ole leikattu pohjaosan silloisella täydellä määrällä, vaan leikkauksen suuruus vaihtelee 0—437 mk/kk. Joissakin tapauksissa uusi yhteensovitus saattaisi johtaa käteen jäävän eläkkeen alenemiseen muiden eläkeläisten ja verotuksen säännösten vuoksi. Tällaiset tapaukset tulee estää.

TAA 1133/2001 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.

Valtion, kuntien ja yksityisen sektorin ansio-
eläkkeisiin lainmuutoksesta aiheutuisi noin
530 Mmk:n lisämenot vuosittain. Valtion talou-
den kannalta 1.1.2002 voimaanastuessaan muu-
tos aiheuttaisi n. 50 Mmk:n bruttomenot. Se ai-
heuttaisi maksimissaan n. 200 Mmk:n vuosittai-
set menot alkuvuosina, mikäli eläkemenojen kas-
vu otettaisiin valtion budjetissa eläkerahastosiir-
tona kokonaisuudessaan huomioon. Nettomenot
nousevat asteittain noin 120 Mmk:n verotulot
huomioon ottaen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioit-
taen,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden
2002 talousarvioon momentille 28.07.05
lisäyksenä 8 500 000 euroa työeläkkei-
den pohjaosan kaksinkertaisen leik-
kauksen korjaamisesta aiheutuviin
lisämenoihin.*

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Marjaana Koskinen /sd
Matti Kangas /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Kuoppa /vas

Pertti Turtiainen /vas
Jaakko Laakso /vas
Pentti Tiusanen /vas
Veijo Puhjo /vas